

Asia: VN/18098/2025

Lausuntopyyntö: Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi lapsen erityisestä suojelusta ja siihen liittyviksi laeiksi

Taustatiedot lausunnonantajalta

Edustan

Muu järjestö tai yhdistys

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko ehdotus kokonaisuudessaan kannatettava?

Osittain

Perustelut tiiviisti

Kasper- Kasvatus- ja perheneuvonta ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ehdotukseen. Ehdotukseen annettu lausunto on tehty yhteistyössä lastensuojelun asiakkaana olevien vanhempien kehittäjävanhemmat- ryhmän kanssa ja lausunnossa painotetaan erityisesti kohtia, jotka ovat vanhempien näkökulmasta merkityksellisiä.

Lastensuojelun painopisteen muuttaminen nimenomana lastensuojelua tarvitseviin lapsiin on tavoiteltava. Laissa on huomioitu perheen tukemisen periaatteita sekä läheisverkoston ensisijaisuutta. Ongelmaksi muotoutuu se, että avohuollon kokonaisuus jää hyvin avoimeksi, vanhempien tukeminen sijaishuollon aikana ei nouse riittävällä tavalla esiin. Käytännön lainsäädännön toteuttaminen on se, millä on merkitystä asiakkaalle. Jo tällä hetkellä näemme erittäin suurta vaihtelua avohuollon tukitoimien saatavuudessa, perheen jälleenyhdistämisen tulkinnoissa jne. Lainsäädäntöä muuttaessa tulee varmistaa riittävän yhtenäisen tulkintatavat, jotta hyvinvointialueiden toiminta ei entisestään eriydy ja aseta asiakkaita eriarvoiseen asemaan.

2. Vastaavatko ehdotukset esityksen tavoitteita?

Osittain

Perustelut tiiviisti

Ehdotuksessa on hyvää selkeytys lastensuojelun kohdistumisesta nimenomaan lastensuojelun tarpeessa oleviin lapsiin. Myös avohuollon tukitoimien ensisijaisuutta ja huostaanoton viimesijaisuutta on selkeytetty. Ongelmaksi muodostuu se, että lastensuojelun asiakkuus kriteerien kynnyksen noustessa, on avohuollon tukitoimilla usein vaikea saada aikaan nopeaa muutosta. Muutostyö tulisikin tehdä sosiaalihuoltolain puolella, jonne ei kuitenkaan ole nyt selkeytetty palveluvalikkoa, vaan se jätetään hyvinvointialueen harkintaan. Ehdotuksessa on hyvät lähtökohdat, mutta sen toteuttaminen ilman iso muutosta palveluissa ei onnistu. Näin ollen riskinä on, että lastensuojelu jää pelkäksi "pelastavaksi" kiireellisen työn tekemisen paikaksi, mikä edelleen vahvistaa sen pelottavuutta vanhempien ja perheiden silmissä.

3. Mikä seuraavista vaihtoehtoista olisi mielestänne tarkoituksenmukaisin tapa järjestää sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain välinen rajapinta? Valitkaa yksi ja perustelkaa vastauksenne.

Nyt esitetty ratkaisu

Perustelut tiiviisti

Lastensuojelun kohdentaminen nimenomaan lastensuojelua tarvitseviin lapsiin on kannatettava, sillä tällä hetkellä lastensuojelun asiakkuudessa on lapsia, jotka eivät sinne kuulu. Tämä asettaa kuitenkin painetta sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin ja erityisesti niiden riittävyys, osaamiseen ja vaikuttavuuteen. Palveluja tulisi olla huomattavasti laajemmin kotipalvelusta, siivousavusta, taloudellisesta tuesta aina nepsyvalmennukseen, perheterapiaan ja perheen vuorovaikutuksen tukeen. Lain muutokset eivät saa tehdä keinotekoista rajaa ja nostaa lastensuojeluun pääsyn kynnystä, jos sosiaalihuoltolain mukaisissa palveluissa ei ole mahdollisuus tukea perheitä.

4. Lausuntopalaute lukuun 1 (Yleiset säännökset): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 1 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

Lain tarkoituksen vahvistaminen siten, että se kohdentuu nimenomaan lastensuojelun asiakkaana oleviin lapsiin on hyvä ja selkeyttävä ja se vahvistaa sen asemaa erikoislakina. Laissa on säilytetty vanhemman ja huoltajan ensisijainen vastuu lapsen hyvinvoinnista ja toisaalta edelleen velvoite tukea siinä. 6§:n muotoilu on hyvä ja on erityisen kannatettavaa, että siinä on huomioitu se, että lastensuojelun on toimittava siten, että se ehkäisee lapsen ja perheiden ongelmien syvenemistä.

5. Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla muutoksella olevan lastensuojelun asiakkuuden alkamiseen ja päättymiseen?

Lastensuojelun asiakkuuden alkaminen ja loppuminen selkeytyy ja on erittäin hyvä, että niistä on selkeästi ilmoitettava lapselle ja huoltajalle. Tämä lisää lastensuojelutyön läpinäkyvyyttä. Lastensuojelun asiakkuuden kynnyksen nostaminen herättää kuitenkin kysymyksen siitä, mihin kynnys käytännössä tulee nousemaan kun muotoilu on "vakavasti vaarantua jne". Näin ollen jää epäselväksi, miten ja millaisia avohuollon tukitoimia näissä tilanteissa enää voidaan käyttää. Jatkossa vanhemman kieltäytyminen sosiaalihuoltolain mukaisista tukitoimista, ei automaattisesti enää tarkoittaisi lastensuojelun asiakkuuteen siirtymistä. On kuitenkin mahdollista, että tähän väliin jäävät perheet, joista on suuri huoli, mutta ei vielä vakavaa vaaraa eikä erityistä suojelun tarvetta, mutta ei myöskään halua ottaa vastaan sosiaalihuoltolain eikä lastensuojelulain mukaisia tukitoimia. Tietoa asiakkuuteen tehtävien muutosten vaikutuksista tulisi seurata tarkasti ja arvioida lastensuojelun asiakkuuteen tulon kynnyksen korkeutta.

6. Onko ehdotus lapsen asioista vastaavaa sosiaalityöntekijää koskevan asiakasmitoituksen joustavoittamisesta mielestänne kannatettava?

Kyllä

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Enimmäismäärän tilapaisen ylittämisen mahdollisuus on kuvattu hyvin taustamateriaalissa ja on kannatettavaa, että kaikki perheen lapset voivat olla samalla työntekijällä ja ettei muutoksia tarvitse tehdä ns. teknisten asioiden takia. Ylitys tulee kuitenkin olla tilapäinen. Sääntely antaa mahdollisuuden toimia lapsen edun mukaisesti ja suhdeperustaisesti, mutta se vaatii valvontaa, jotta sitä ei käytetä jatkuvissa ylityksissä.

7. Onko ehdotus lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tehtävistä kannatettava?

Osittain

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

10§ kohta 5: sostt:n tehtäväksi jää ohjata, yhdessä toisen ammattilaisen kanssa, lapsen vanhemmat jne tarvittavien tuen ja palveluiden piiriin. Tämä on liian epämääräinen: tosiasiallisesti tämä tehdään jo nyt esim. kirjaamalla asia asiakassuunnitelmeneuvottelussa. Jää kuitenkin täysin vanhemman vastuulle ja tarvittavien tukipalvelujen oman harkinnan varaan, saako vanhempi tarvitsemiaan palveluja. Ehdotetaan muotoiluun muutosta samaan tapaan kuin kohta 3: "varmistua, että lapsen huoltaja saa tarvittavat tukevat palvelut joilla estetään tai jolla pyritään ehkäisemään ongelmien syvenemistä tai lapsen lastensuojelun tarvetta". Kohta 7 on kannatettava. Se tulee kuitenkin kytkeä esittämäämme kohdan 5 vanhemman palveluiden järjestämiseen sekä kohdan 1 sosiaalityöntekijän tekemään sosiaalityöhön. Tällöin yhteistyötä on tehtävä merkittävästi lapsen huoltajien ja vanhempien kanssa ja se tulee näkyä lakitekstissä sosiaalityöntekijää velvoittavana.

8. Lausuntopalaute luvusta 3 (Lastensuojelun järjestäminen ja kustannusvastuu): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 3 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta sekä vaikutuksista.

Ei erityisiä huomioita. Lastensuojelun asiakkaalle (ja vanhemmille) tai jälkihuollossa olevalle nuorelle ei saa jäädä epäselväksi kustannusvastuussa oleva kunta tai mistä jälkihuolto tosiasiallisesti toteutetaan.

9. Lausuntopalaute luvusta 4: Onko ehdotus, jonka mukaan lupa lapsen tutkimiseen annettaisiin jatkossa hyvinvointialueen viranhaltijan päätöksellä hallinto-oikeuden sijaan, mielestänne kannatettava?

Osittain

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Luultavasti tämä nopeuttaa prosessia, mikä on hyvä asia. Olisi tärkeä tietää, miten tätä on nyt käytetty, muuten kuin niukasti, millaisissa tapauksissa: näin ollen voisi myös arvioida, millä tasolla päätöksenteon tulee olla. Tilanteessa tulee lapsen edun lisäksi pyrkiä yhteistyöhön huoltajan kanssa sekä varmistaa huoltajalle tarpeellinen tieto, jotta tutkimuksen vastustaminen ei johdu esimerkiksi tilanteen ymmärryksen puutteesta (esimerkiksi kielen tai kulttuurin takia).

Muutoksen jälkeen olisi tärkeää seurata lisääntyvätkö nämä luvat ja millaisissa asioissa niitä käytetään.

10. Selkiyttävätkö luvun 4 ehdotukset lastensuojelun päätöksentekosääntelyä?

Kyllä

Perustelut tiiviisti

-

11. Lausuntopalaute luvusta 5: Onko ehdotus edunvalvojan palkkioiden ja kulukorvausten rajaamisesta ja yhdenmukaistamisesta valtioneuvoston asetuksella mielestänne kannatettava?

Kyllä

Millaisia vaikutuksia (etenkin taloudellisia) arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Palkkioiden yhdenmukaistaminen selkeyttää tilannetta ja vähentää eriarvoisuutta eri hyvinvointialueilla työskennellessä. Edunvalvojan koulutukseen ja kokemukseen tulisi kiinnittää kuitenkin huomiota.

Muut mahdolliset huomiot lastensuojelun edunvalvontaa koskevasta sääntelykokonaisuudesta?

Lastensuojelun edunvalvojan käyttö on edelleen haastavaa. Edunvalvojan ja lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän vastuunjako olisi hyvä selkeyttää vielä, samoin huoltajan ja edunvalvojan: käytännössä tässä ilmenee tulkinnallisia ongelmia, sillä edunvalvojan käyttö ei ole lastensuojelussa vielä eriytyneen selkeää. Edunvalvojaa ei tulisi käyttää tilanteissa, joissa vanhemman ja sosiaalityöntekijän välillä on näkemusero: toisaalta edunvalvoja ei voi ottaa kantaa kuin hyvin rajattuun lastensuojelulliseen asiaan, mikä ei silloin auta, kun kyseessä olevat näkemuserot pohjautuvat esim. eri näkemyksiin terveydenhuollosta, koulutuksesta tai kasvatuksesta. Edunvalvojan käytöstä silloin kun vanhempi on "passiivinen" tulisi antaa myös selkeämpää ohjeistusta.

12. Muu lausuntopalaute luvusta 5 (Lapsen osallisuus): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 5 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

28§ on hyvin niukasti kuvattu lapsen osallisuutta ja sen toivoisi olevan enemmän ohjattua. Tässä on hyvin ohjattu hienovaraisuuteen ja siihen, ettei mielipiteen selvittämisestä ole haittaa vanhemman ja lapsen suhteelle. Siltikin tässä olisi syytä painottaa lapsen mielipiteen selvittämisen hyvin vahvaa velvoittavuutta ja huomioida se, että tosiasiallisesti lapsen mielipiteen selvittämättä jättäminen ei lähes missään tilanteessa voi olla ilmeisen tarpeetonta.

13. Lausuntopalaute luvusta 6 (Menettelysäännökset): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 6 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

Lapsen tapaamiseen tulee kirjata se, että samalla kun lasta on mahdollista tavata ilman huoltajaa tai huoltajan lupaa, samoin on varmistettava, että sijaishuollossa olevaa lasta tulee tavata myös sijaishuoltoajan ulkopuolella tai sijaishuoltoajan edustajan välittömässä läheisyydessä. Käytännössä on tullut usein ilmi, että lapsen tapaamisissa sosiaalityöntekijän kanssa lapsi ei ole voinut puhua vapaasti ilman pelkoa sijaishuoltoajan henkilöstön kuulevan asioista.

Vanhemman asiakassuunnitelma tulisi muuttaa velvoittavaksi: se tulisi tehdä aina vanhemman sitä toivoessa. Nyt muotoilu "jollei sen laatimista ole pidettävänä tarpeettomana" antaa sosiaalityöntekijälle paljon harkinnan varaa. Vähintään muotoilu tulisi olla "jollei sen laatimista ole pidettävä ilmeisen tarpeettomana tai vanhempi itse kieltäytyy suunnitelmasta". Kyseessä on vanhemman oikeudesta pystyä toteuttamaan suunnitelmaa, jolla perheen jälleen yhdistämiseen

voidaan pyrkiä tai vanhemmuutta ja perheen tilannetta muuten tukea. Nykytilanteessa ollaan ajautettu siihen, että asiakassuunnitelman tekeminen vanhemmalle on harvinaisempaa kuin sen tekemättä jättäminen. Asiakassuunnitelmia ei tehdä edes vanhemman sitä pyytäessä, vaan vedotaan siihen, että sosiaalityöntekijä pitää sitä "tarpeettomana". Tämä ei voi olla lainsäätäjän tarkoittama tapa ja siksi tämä tulee uudelleen muotoilla velvoittavammaksi. Meillä on paljon palautetta siitä, että tämä on oikeastaan ainut dokumentti, jossa vanhemmalle asetetaan tavoitteet ja tukitoimet ja johon kirjataan asia myös vanhemman näkökulmasta. Näin ollen tämä on myös asiakasosallisuus ja asiakasturvallisuus-asia. Vanhemman asiakassuunnitelman laatiminen on nyt suunniteltu toteuttavaksi siten, että se on "muun kuin lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän vastuulla". Jää hyvin epäselväksi, kuka tämä "muu" olisi ja mikä yhteys sitten on lapsen lastensuojeluprosessiin ja kuinka varmistetaan tämä. Todennäköisesti, jos tätä "muuta" ei ole nimetty, se jää tekemättä tai suunnitelma jää pintapuoliseksi tai irralliseksi lapsen prosessista.

14. Lausuntopalaute luvusta 7 (Lastensuojelun avohuolto): Ovatko lastensuojelun avohuoltoa koskevat ehdotukset mielestänne kannatettavia?

Osittain

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Lastensuojelun avohuolto nojaisi jatkossa paljolti sosiaalihuollon alla oleviin palveluihin ja ensisijaisena ovat sosiaalityö ja sosiaaliohjaus. Avohuollon ensisijaisuutta suhteessa sijaishuoltoon painotetaan, mutta se, millainen saatavuus ja vaikuttavuus palveluilla on, jää täysin arvailujen varaan. Avohuollon tukitoimia voidaan antaa lastensuojelussa erityisen intensiivisesti ja erityisen tehostetusti, mutta jää epäselväksi mitä tällä tarkoitetaan. Koska tukitoimet ovat sekä sosiaalihuollon ja lastensuojelun alla samanlaiset on erityisen tärkeää, että asiakkaat itse tietävät, minkä lainsäädännön alla toimitaan. Avohuollon tukitoimien valikoimaa tulee laajentaa ja arvioida sen vaikuttavuutta.

15. Lausuntopalaute luvusta 8 (Lapsen kiireellinen sijoitus): Onko kiireellisen sijoituksen jatkoa koskeva ehdotus (keston lyhentäminen 30 vuorokaudesta 14 vuorokauteen) mielestänne kannatettava?

Osittain

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Kiireellinen sijoitus on aina lapselle ja perheelle kriisi. Tässä ajassa tilanne ei ehdi tasaantumaan eikä lapsen ja perheen tilannetta saada selvitettyä. Kiireellisen sijoituksen ajan lyhentyessä tukitoimia kotiin ei välttämättä ehditä suunnitella eikä aloittaa ja tilanteen arviointi voi jäädä hyvin pintapuoliseksi.

Kiireellisen sijoituksen jatkon määräajan lyhentäminen voi kuitenkin myös parantaa lapsen oikeusturvaa nopeuttamalla päätöksentekoa, mutta se lisää riskiä valmistelun laatuun. Hyvää voi olla se, että huostaanottoon päädyttyä lapsi voi jo aiemmin lähteä kiinnittymään varsinaiseen sijaishuoltopaikkaan ja tämän suunnan mukaisesti tulisi toimia ilman viivyttelyä. Kiireellinen sijoitus tulee nytkin päättää heti, kun syitä ei enää ole. Sääntelyn muuttamista tärkeämpää olisi nykyisen sääntelyn mahdollisuuksien ymmärtäminen ja lain mahdollistamien toimien käyttämisen käytännössä.

16. Lausuntopalaute luvusta 9 (Huostaanotto): Onko huostaanottoa koskeva ehdotus (50 §) mielestänne kannatettava?

Osittain

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Olisi toivottavaa, että tällä sääntelyllä saataisiin velvoittavuutta siihen, että lapsen tai huoltajan tarvitsemat muut terveydenhuollon ja sosiaalihuollon palvelut. on annettava Koska nämä muut palvelut eivät kuitenkaan ole sosiaalityöntekijän päätettävissä, tulee lain noudattamiseen antaa ohjeistusta myös muihin palveluihin. Läheisverkostoon sijoittamisen ensisijaisuus ennen huostaanottoa ja ulkopuolista sijoitusta on kannatettava ja lisää läheisverkoston mukaanottoa lapsen huostaanottoa pohdittaessa. Kuitenkin lähesiverkosto tulisi ajatella laajemmin kuin vain lähimpänä biologisena perheenä ja verkoston tuen käyttöä tulisi selvittää laajasti jo sosiaalihuollon puolella, jotta läheisverkoston tuki on prosessissa mukana jo aiemmin kuin vasta huostaanottoa pohdittaessa.

Alaikäisen vangin sijoittaminen lastensuojelulaitokseen on kannatettava, siten kuten taustamateriaalissa esitetään; perustuen perusteelliseen ja tapauskohtaiseen harkintaan. Tällä parannetaan alaikäisten vankien tilannetta ja mm. oikeutta koulunkäyntiin ja läheisten tapaamiseen.

57§ lisäys siitä, että huostaanotto tulee lopettaa kun se ei enää edistä huostaanoton tarkoituksen toteuttamista eikä ole lapsen edun mukaista on erittäin kannatettava. Tällä vältetään tällä hetkellä oleva tilanne, jossa huostaanottoa jatketaan ilman syytä ja alkuperäisten syiden postuttua, vaikka se ei ole lapsen edun mukaista.

57§ on edelleen huomioitava huostassapidon lopettamista arvioitaessa sijaishuollon kesto aika ja lapsen ja sijaishuoltoa antavan välillä vallitsevan kiintymyssuhteen laatu. Vanhempien osalta mainitaan edelleen vain lapsen ja hänen vanhempiansa välinen kanssakäyminen. Tilanteissa, jossa lapsen ja vanhemman kanssakäymistä on esimerkiksi voitu vuosien ajan rajoittaa, olisi myös kohtuullista arvioida myös lapsen ja vanhemman kiintymyssuhdetta ja sen merkitystä lapselle. Perheen jälleenyhdistämisen osalta on julkisuudessa ollut kritiikkiä, että lapsi on "palautettu" biologiseen perheeseen ilman riittävää arviointia. On sekä lastensuojelun, että perheiden oikeusturvan mukaista, että vanhemman ja lapsen kiintymyssuhdetta arvioidaan näissä tilanteissa. On myös edelleen kehitettävä sitä, että lapsi voi olla huostaanotettuna ja sijoitettuna ja asua esimerkiksi 50% arjestaan omassa biologisessa perheessään. Lisäksi Kasper ry haluaa huomauttaa, että perheen jälleenyhdistämiseen olisi ehdottomasti saatava ns. käypä hoitoa vastaava suositus, miten ja missä tilanteissa siihen on ryhdyttävä ja millä tavoin prosessia kehitetään: tähän tarvitaan valtakunnallista ohjausta sekä lainsäädännöstä, että muuta kansallista ohjausta hyvinvointialueille. Tällä hetkellä prosessissa on näkyvissä myös osaamisen puutetta sosiaalitoimessa ja muissa yhteistyöviranomaisissa.

17. Lausuntopalaute luvusta 10 (Kodin ulkopuolinen sijoitus): Onko kodin ulkopuolisten sijoitusten ja sijoituspaikkojen valvontaa koskevien säännösten täsmentäminen ja vastuunjaon selkeyttäminen ehdotetulla tavalla mielestänne kannatettavaa?

Osittain

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Avohuollon sijoituksen asettaminen kodin ulkopuolinen sijoitus- otsikon alle voi selkeyttää osittain sitä, mistä puhutaan. Huoltajan ja vanhemman näkökulmasta on kuitenkin tärkeää erottaa lastensuojelun avohuollon sijoitus ja sen määräaikaisuus sekä suostumukseen perustuminen ja tämä informaatio tulee olla selkeästi niin huoltajilla kuin lapsillakin, jotta avohuollon sijoitus ei sekoitu ylipäätään kodin ulkopuolisiin sijoituksiin huostassapidon aikana.

Olisi ollut ehdottoman tärkeää saada perhehoidon valvonta tämän saman säätelyn alle selkeästi. Perhehoitoon esitetään erilaisia mahdollisuuksia rajata lasta, mutta perhehoidon valvonta on tällä hetkellä puutteellista eikä systemaattista. Näin ollen sen valvontaan tulisi kiinnittää erityistä huomiota. Perhehoidossa hoitoa ei anna ulkopuoliset vaan perhehoito tapahtuu perheen sisällä. Näin ollen myös vakavat tilanteet voivat jäädä huomaamatta. Lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tulisi erityisen huolellisesti huolehtia lapsen tapaamisista lähtökohtaisesti aidosti kohdaten myös ilman perhehoitajaa ja muualla kuin perhehoitopaikassa. Näin valvonnan mahdollisuus turvattaisiin. Perhehoidon valvonnan osalta lainsäädäntö tulisi miettiä yhtenä kokonaisuutena.

18. Lausuntopalaute luvusta 11 (Laitoshoido): Onko ehdotus lastensuojelulaitoksen asuinyksikön henkilöstömitoituksen täsmentämisestä ja osittaisesta joustavoittamisesta (ml. lapsikohtainen vähimmäismitoitus 1 työntekijä/lapsi sekä mahdollisuus suhteuttaa mitoitusta sijoitettujen lasten lukumäärään) mielestänne kannatettava?

Osittain

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla säätelyllä olevan?

Tilanteissa tulee toimia lapsen edun mukaisesti ja silloin kun joustaminen on lapsen edun mukaista on hyvä, että se voidaan toteuttaa. Ongelmana on kuitenkin tälläkin hetkellä osin riittämätön henkilöstön määrä tietyissä tilanteissa sekä osaaminen suhteessa tehtävän vaativuuteen. Riittävän ja riittävän koulutetun henkilöstön saatavuuteen tulisi vaikuttaa monin tavoin ja tämä ei lisää sitä. Henkilöstön vaihtuvuus on lasten ja vanhempien kannalta merkittävä ongelma.

19. Onko ehdotus turvahenkilöä koskevaksi säätelyksi, jossa turvahenkilön tehtävät ja toimivaltuudet erotetaan selvästi hoito- ja kasvatustehtävistä, mielestänne toimiva?

Osittain

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla säätelyllä olevan?

Lastensuojelulaitoksen tulisi olla lapselle kuin koti. Sijaishuoltoa tulee vahvasti kehittää siihen suuntaan, että muulla riittäväällä resurssoinnilla, suhdeperustaisuudella ja osaamisella vastataan turvallisuuden tarpeeseen. Huoltajan näkökulmasta on ongelmallista, että paikalla on muuta kuin kasvatuksen ja hoitoon liittyvää henkilöstöä ja jo paikalla olo voi provosoida monia. Sijaishuoltopaikoissa on laatueroja ja tulisi arvioida, miksi joissakin paikoissa esimerkiksi väkivallan uhka ja rajoituspäätökset ovat huomattavasti vähempiä kuin muualla, vaikka lapset tai nuoret ovat yhtä "oireilevia".

Turvahenkilön käytön mahdollisuus on kuitenkin järkevää niissä tilanteissa, joissa muille lapsille saattaa aiheutua vaaraa esim. nuorta hatkalle hakevista ulkopuolisista henkilöistä. Turvahenkilön osalta tulee koulutuksen lisäksi kiinnittää huomiota hänen soveltuvuuteensa sekä antaa lasten huoltajille riittävä informaatio turvahenkilöstä ja hänen tehtävästään.

20. Lausuntopalaute luvusta 12 (Lapsen erityistä suojelua turvaavat rajoitukset sijaishuollon aikana): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 12 säännöksistä 90 § (yhteydenpidon rajoittaminen) ja 93 § (henkilöntarkastus) ja niiden käytännön toimivuudesta ja vaikutuksista.

Yhteydenpidon rajoittamista käytetään tällä hetkellä tavalla, joka ei ole lain hengen mukainen. Yhteydenpidon rajoittamista tehdään suhteessa vanhempiin enemmän kuin olisi tarpeen mukaista. Yhteydenpidon rajoittamispäätöksen sitominen asiakassuunnitelmaan on ongelmallinen sillä näin voidaan päätyä tilanteeseen, jossa tarvetta yhteydenpidon rajoittamiseen arvioidaan turhan harvoin. Yhteydenpidon rajoittamista käytetään myös tilanteisiin, joissa huoltaja/vanhempi ja sosiaalityöntekijä ovat erimielisiä, vaikka yhteydenpidolle ei sinänsä olisi 90§ 1-4 kohtien mukaisia syytä rajoittamiselle. Lakiin tulisi saada kirjaus siitä, että lapsen asioista vastavaalla sosiaalityöntekijällä on aina velvollisuus pyrkiä löytämään lapsen edun mukaisia yhteydenpitoa tukevia ratkaisuja, vaikka yhteydenpitoa joltain osin pitäisikin rajoittaa. 109§ mukainen rajoitusten lapsikohtainen arvioinnissa tulee huomioida huoltajien välitön informointi tilanteista sekä tuettava huoltajan mahdollisuutta käsitellä asiaa lapsen kanssa sekä tukea tätä. Rajoitusten käytössä tulisi huomioida lapsen oikeus käydä asiaa läpi lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän lisäksi myös oman vanhempansa/huoltajansa kanssa.

21. Lausuntopalaute luvusta 13 (Jälkihuolto): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 13 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

Jälkihuollon osuus omana kohtanaan on selkeyttävä. Jälkihuollon osalta tulee huomioida nivelvaiheet suhteessa sijaishuollosta jälkihuoltoon siirtymiseen ja jälkihuollon loppuessa. Jälkihuollon asiakassuunnitelma olisi ollut syytä olla yhtä velvoittava tehdä kuin lastensuojelussa, sillä jälkihuollon toteuttamistavat ovat moninaiset ja sen vaikuttavuustieto vähäistä. Sitova asiakassuunnitelman teko olisi tukenut jälkihuollossa olevien nuorten tilannetta asiakkuudessa.

22. Lausuntopalaute luvusta 17 (Voimaantulo): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita voimaantuloa koskevista säännöksistä ja niiden vaikutuksista.

Voimaantulo on haastava aikataulullisesti, erityisesti suhteutettuna samanaikaiseen sosiaalihuoltolain muutokseen.

23. Lausuntopalaute ehdotuksesta koskien lisärahoitusta tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUV) turvaamiseksi yksityisissä koulukodeissa ja Valtion koulukodeissa: Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita TUV-koulutuksen rahoitusta koskevasta säännöksestä ja sen vaikutuksista.

Ei kommentoitavaa.

24. Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen taloudellisista vaikutuksista?

-

25. Millaisia taloudellisia vaikutuksia arvioitte ehdotuksen 38 §:n 3 momentilla mahdollisesti olevan?

-

26. Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen muista vaikutuksista?

-

27. Vapaamuotoiset huomiot

-

Välimäki Sanna
Kasper - Kasvatus- ja perheneuvonta ry